

การปลูกกล้วยหอมทอง

วสันต์ ชุณหวิจิตร

ฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่ สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6

กล้วยเป็นพืชที่ชอบอากาศร้อนชื้นซึ่งเหมาะกับการปลูกในประเทศไทย ถ้าหากอุณหภูมิต่ำกว่า 14 องศาเซลเซียสกล้วยจะชะงักการเจริญเติบโตหรือมีการเติบโตช้าลง รวมทั้งการออกดอกและติดผลจะช้าด้วย อนึ่งกล้วยเป็นพืชที่มีแผ่นใบใหญ่ดังนั้นจึงไม่ค่อยทนต่อแรงลมเพราะใบจะต้านลมทำให้ใบแตกได้ ถ้าหากใบแตกมากจนเป็นฝอยจะทำให้มีการสังเคราะห์อาหารได้น้อย ต้นไม่เจริญเท่าที่ควร ดังนั้นถ้าพื้นที่ที่มีลมแรงมากควรปลูกต้นไม้อื่นทำเป็นแนวกันลมให้ต้นกล้วย

ดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกกล้วย คือ ดินตะกอนธารน้ำที่ชาวบ้านเรียกว่า “ดินน้ำไหลทรายมูล” ซึ่งเป็นดินร่วนที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีการระบายน้ำ และการหมุนเวียนอากาศดี ถ้าดินเป็นดินเหนียว ควรใส่ปุ๋ยคอก จะทำให้ดินร่วนโปร่งขึ้น

ระยะปลูก

กล้วยเป็นพืชที่มีใบยาว หากปลูกในระยะใกล้กันมากอาจทำให้ใบเกยกันหรือซ้อนกัน ทำให้ได้รับแสงแดดไม่เพียงพอและดูแลลำบาก การกำหนดระยะปลูกจึงควรคำนึงถึงเรื่องแสงแดด ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และความต้องการของผู้ปลูกว่าต้องการปลูกกล้วยเพื่อเก็บเกี่ยวกี่ครั้ง หากต้องการเก็บเกี่ยวเพียงครั้งเดียวก็อาจปลูกถี่ได้ แต่ถ้าต้องการเก็บเกี่ยวหลาย ๆ ครั้ง ต้องปลูกให้ห่างกันเพื่อมีพื้นที่สำหรับการแตกหน่อ

การปลูก

ขุดหลุมให้มีขนาดความ กว้าง 50 เซนติเมตร ลึก 50 เซนติเมตร นำดินที่ขุดได้กองตากไว้ 5 - 7 วัน หลังจากนั้นเอาดินชั้นบนที่ตากไว้ลงไปก้นหลุม ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวแล้วให้สูงขึ้นมา ประมาณ 20 เซนติเมตร คลุกเคล้าปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักกับดินชั้นบนที่ใส่ลงไปแล้วจึงเอาหน่อกล้วยที่ เตรียมไว้ วางที่ตรงกลางหลุม เอาดินล่างกลบ รดน้ำ และกดดินให้แน่น ยอดของหน่อควรสูงกว่าระดับ ดินประมาณ 10 เซนติเมตร ควรหันรอยแผลของหน่อให้อยู่ในทิศทางเดียวกันเพราะเมื่อโตเต็มที่และ ตัดผล ผลจะเกิดในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับรอยแผลและอยู่ในทิศทางเดียวกันเพื่อสะดวกในการทำงาน แต่หากเป็นต้นที่เกิดจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อจะไม่มีทิศทางของรอยแผลในการวางต้นจึงไม่จำเป็นต้อง มีทิศทาง

ถ้าหากพื้นที่นั้นเป็นดินเหนียวควรทำการยกร่องจะได้ระบายน้ำและปลูกบนสันร่องทั้ง 2 ข้าง และเพื่อให้การปฏิบัติงานทำได้ง่ายควรวางหน่อให้กล้วยออกเครือไปทางกลางร่อง

การกำจัดหน่อ

เมื่อต้นกล้วยมีอายุได้ 4 - 6 เดือน จะเริ่มมีการแตกหน่อ หน่อที่เกิดมาเรียกว่า หน่อตาม (fol- lower) กล้วยบางพันธุ์ที่มีหน่อมากควรเอาหน่อออกบ้างเพื่อมิให้หน่อแย่งอาหารจากต้นแม่ ควรเก็บ หน่อไว้ 1 - 2 หน่อ เพื่อให้เป็นตัวพยุ้งต้นแม่เมื่อมีลมแรงและเพื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตในปีต่อไป วิธีการกำจัด

หน่ออาจใช้เสียมที่คมหรือมีดชะลงไปหรือใช้มีดตัดหรือคว้านหน่อที่อยู่เหนือดินแล้วใช้น้ำมันก๊าดหรือสารกำจัดวัชพืชหยอดที่บริเวณจุดเจริญเพื่อไม่ให้มีการเจริญเป็นต้น แต่ไม่ควรชะหน่อในระหว่างการออกดอก เพราะต้นอาจกระทบกระเทือนได้

นอกจากการกำจัดหน่อแล้วควรตัดใบที่แห้งออกเพราะถ้าทิ้งไว้อาจเป็นแหล่งสะสมโรค ใน 1 ต้น ควรเก็บใบไว้ประมาณ 7 - 12 ใบ

การให้ปุ๋ย

กล้วยเป็นพืชที่ต้องการธาตุอาหารมาก การติดผลจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอาหารและน้ำที่ได้รับ ดังนั้นควรบำรุงโดยใส่ปุ๋ยทั้งปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักและปุ๋ยเคมีตั้งแต่เริ่มปลูก ในระยะแรกควรให้ปุ๋ยที่มีไนโตรเจนมากในช่วง 2 เดือนแรก โดยให้ปุ๋ยยูเรียเดือนละครั้ง และเดือนที่ 3 และ 4 ให้ปุ๋ยสูตร 15 - 15 - 15 ต้นละ 1-2 กิโลกรัม ส่วนในเดือนที่ 5 และ 6 ให้ใส่ปุ๋ยสูตร 13 - 13 - 21 ต้นละ 1-2 กิโลกรัม

การค้ำยัน

กล้วยบางพันธุ์มีผลดกมากโดยมีจำนวนหวีมากและผลใหญ่ ต้นที่มีขนาดเล็กหากไม่ค้ำไว้ต้นอาจล้มทำให้เครือหักได้ เช่น กล้วยหอมทอง กล้วยไข่ จำเป็นต้องค้ำบริเวณโคนเครือกล้วยไว้ โดยใช้ไม้ไผ่หรือไม้อื่นที่มีง่าม

การให้ผล

กล้วยจะออกดอกเมื่ออายุต่างกันตามชนิดของกล้วย เช่น กล้วยไข่ เริ่มออกดอกเมื่ออายุประมาณ 5 - 6 เดือน และกล้วยหอมทองจะเริ่มออกดอกเมื่ออายุได้ประมาณ 6 - 7 เดือน ส่วนกล้วยน้ำว้า และกล้วยหักมุกใช้เวลาานานกว่า และผลจะแก่ ในระยะเวลาที่ต่างกัน

การคลุมถุง

ถ้าหากปลูกล້วยเพื่อการส่งออกควรทำการคลุมถุง ถุงที่ใช้ควรเป็นถุงพลาสติกสีฟ้าขนาดใหญ่ และยาวกว่าเครือกลัวย เจาะรูเป็นระยะ ๆ และเปิดปากถุงทำให้มีอากาศถ่ายเทได้ ถ้าหากไม่เจาะรูและปิดปากถุงอาจทำให้กลัวยเน่าได้

แนวทางการผลิตกลัวยหอมทองที่เขตรังสิต อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

หลังการล่มสลายของสัมรังสิตจนทำให้ชาวสวนสัมรังสิตที่ร่ำรวยจากการจำหน่ายส้ม ย้ายถิ่นฐานไปหาแหล่งผลิตส้มแหล่งใหม่กันในหลายพื้นที่ สุดท้ายหลายคนยอมยกธงยอมแพ้อีกกลับมาปักหลักที่รังสิตเหมือนเดิม ขณะที่ทุ่งรังสิตวันนี้มีพืชหลากหลายชนิดเข้ามาครองพื้นที่ แต่พืชที่ครองพื้นที่มานานและได้รับความนิยมปลูกเป็นอันดับต้น ๆ

อีกทั้งยังเป็นพืชที่สร้างฐานะความร่ำรวยให้กับเกษตรกรจำนวนมากของที่นี่ก็คือ **“กลัวยหอม”** นั่นเอง ความนิยมของพืชชนิดนี้ทำให้มองเห็นสวนกลัวยหอมอยู่ตลอดเส้นทางและอาจกล่าวได้ว่าที่นี่ติดอันดับแหล่งปลูกลัวยหอมทองแหล่งใหญ่ระดับประเทศเช่นกัน ที่น่าทึ่งก็คือเกษตรกรรายใหญ่ของที่นี่เขาปลูกลัวยหอมกันเป็นร้อย ๆ ไร่ อจนถึงระดับพันไร่กันเลยทีเดียว

เช่นเดียวกับคุณเกษม หลีนวรัตน์ อดีตชาวสวนส้มที่ปลูกส้มมานานตั้งแต่ครั้งพ่อ-แม่ แต่หลังจากส้มเกิดวิกฤตจนต้องเลิกปลูก หันไปค้าขายอยู่ที่สี่มุมเมืองพักหนึ่ง พอมีทุนจึงคิดกลับมาทำสวนอีกครั้ง โดยมองว่ากลัวยหอมเป็นพืชที่มีอนาคตจึงปลูกลัวยครั้งแรกในพื้นที่ 40 ไร่ หลังจากขายกลัวยแล้วเห็นว่าสร้างรายได้ดี รุ่นต่อมาจึงขยายพื้นที่เพิ่มเป็น 70 ไร่ พร้อมกับชักชวนพี่ ๆ น้อง ๆ มาปลูกลัวยด้วยกัน

หลังจากนั้นก็ขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นเรื่อยมาเป็นเวลานานกว่า 10 ปีแล้ว พี่ ๆ น้อง ๆ ต่างก็ปลูกลัวยกันเป็นอาชีพหลักกันทั้งหมด ปัจจุบันคุณเกษมมีพื้นที่ปลูกลัวยหอมอยู่ประมาณ 920 ไร่ กระจายอยู่หลายแปลงทั้งในเขตรังสิต อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี และ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งแปลงที่อำเภอวังน้อยเป็นพื้นที่เช่าและส่วนใหญ่ก็จะเป็นพื้นที่สวนส้มเดิมเพราะไม่ต้องไปลงทุนปรับพื้นที่ใหม่อีกทั้งพื้นที่สวนส้มเดิมนั้นก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก ในบริเวณนี้นอกจากสวนกลัวยของคุณเกษมแล้วก็มีชาวสวนที่รังสิตอีกหลายรายที่มาเช่าพื้นที่สวนส้มเดิมเพื่อปลูกลัวยเช่นเดียวกับคุณเกษม ซึ่งแต่ละแปลงก็จะเป็นแปลงขนาดขนาดใหญ่ พื้นที่ระดับ 100 กว่าไร่ขึ้นไป

สำหรับการปลูกล້วยนั้นคุณเกษมบอกว่าจะทยอยปลูกรั้งละ 50 ไร่ แต่ละรุ่นก็ห่างกัน 20-30 วัน เพราะถ้าปลูกรั้งละมาก ๆ ล້วยสุกพร้อมกันเป็นจำนวนมากในแปลงจะทำให้ตัดขายไม่ทันหรือถ้าล້วยออกมาเจอช่วงราคาถูกก็แย่ อีกทั้งการปลูกรั้งกันในพื้นที่มาก ๆ ต้องมีแรงงานจำนวนมากเพื่อจัดการงานแต่ละอย่างพร้อม ๆ กัน การปลูกล້วยในพื้นที่พอประมาณและให้มีลัวยตัดขายป้อนตลาดอย่างต่อเนื่องจะดีกว่า ซึ่งลัวยแต่ละแปลงนั้นคุณเกษมก็จะมีคนงานประจำเพื่อดูแลลัวยในแต่ละแปลง ๆ หนึ่ง 5-6 คน

คุณเกษมกล่าวว่าลัวยหอมเป็นพืชที่สร้างรายได้ดี ปลูกลงและดูแลง่าย ขอเพียงแต่อย่าให้มีลมแรงซึ่งเป็นอุปสรรคอันยิ่งใหญ่ของการปลูกลัวย เพราะถ้าเจอลมก็เท่ากับรายได้หายไปในวันพรุ่งนี้เลยก็ว่าได้ ลัวยหอมใช้เวลาประมาณ 9 เดือนก็สามารถตัดขายได้ โดยพื้นที่ 1 ไร่ ปลูกลัวยได้ประมาณ 300 ต้น ที่นี้จะปลูกลัวยบนร่องสั้เดิมโดยปลูกลงแบบสลับฟันปลา ห่างกัน 1.50 เมตรต่อต้น นอกลัวยก็จะขุดจากในสวนไปปลูกลง

คุณเกษมยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า การที่ลัวยจะงามให้ผลผลิตดีหมายถึงเครือใหญ่ หวีใหญ่ ผลโต ต้องเริ่มตั้งแต่การเตรียมดินที่ดี ก่อนปลูกลัวยในแต่ละแปลงจะปล่อยน้ำเข้าไปแช่ในแปลงก่อนประมาณ 20 วัน ปล่อยน้ำออกแล้วตากดินให้แห้ง จากนั้นใช้รถไถคราดพรวนดินบนร่องให้ร่วนซุยพร้อมกับใส่ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์และปรับสภาพดิน เมื่อลัวยอายุประมาณ 1 เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร 25-7-7 เดือนละครั้ง ถ้าดินไม่ค่อยสมบูรณ์ก็จะใส่ยูเรียผสมด้วยต้นละ 2-3 ช้อนแกง อายุได้ 4 เดือนเปลี่ยนมาใช้ 16-16-16 ผสมยูเรีย (46-0-0) และใส่กระดูกป่นด้วยเพื่อให้ลัวยขยายปลีได้ดี ลัวยปลีใหญ่ เครือก็จะใหญ่ หวีก็จะใหญ่ อายุ 6 เดือน ลัวยจะออกปลี เมื่อลัวยติดผลสุกปลีแล้วจะเน้นการใส่ปุ๋ยสูตร 16-16-16 ผสมกับ 13-13-21 ลดยูเรียลงแต่ก็จะผสมยูเรียด้วยจะทำให้ลัวยได้ติดหวีต่อเครือจำนวนมาก แต่ถ้าใส่ยูเรียมากเกินไปจะได้จำนวนหวีต่อเครือน้อย ลัวยจะเน้นปุ๋ยทางดินเป็นหลัก ไม่เน้นทางใบ จึงต้องให้ปุ๋ยทางดินอย่างเต็มที่ โดยในไร่ของคุณเกษมเองจะให้ปุ๋ยทุกเดือน ๆ ละครั้ง

กล้วยเป็นพืชที่ใช้สารเคมีน้อยแต่ก็ต้องพ่นสารเคมีบ้างเหมือนกัน เพื่อป้องกันเชื้อรา ที่สวนจะใช้คาร์เบนดาซิมเป็นหลัก ส่วนแมลงก็จะพ่นสารคาร์โบซัลเฟน เมโทมิล เดือนละ 1-2 ครั้ง ขึ้นอยู่กับ การระบาดของโรค-แมลง ส่วนการให้น้ำต้องรดน้ำให้ชุ่มเพราะกล้วยชอบน้ำ โดยวันหนึ่งจะรดน้ำ 2 ครั้ง โดยใช้เรีอรดน้ำ การจัดการอื่น ๆ ก็มีการจัดการกับหญ้าในแปลง ช่วงต้นเล็กจะจ้างแรงงานมาถอนต้น กล้วยโตแล้วก็จะฉีดยาฆ่าหญ้าได้ นอกจากนี้ก็จะมี การตัดแต่งใบเพื่อไม่ให้ทึบจนเกินไป ไม่รกเกะกะ ให้ แสงและลมเข้าถึงได้ดี โดยให้เหลือไว้ประมาณ 11 ใบ ใบที่เปียดกับหวีกล้วยต้องหมั่นแต่งออกเพราะจะ ทำให้ผลกล้วยลายได้ และเมื่อกกล้วยตกเครือหรือออกเครือแล้วต้องใช้ไม้ไผ่มาค้ำกล้วย เพื่อป้องกันไม่ให้ เครือหักหรือต้นล้มในยามที่มีลมแรงหรือลมกันโชก

กล้วยเมื่ออายุ 9 เดือนสามารถตัดขายได้ กล้วยงาม ๆ หนึ่งเครือจะมีประมาณ 6-7 หวี โดยหวีหนึ่งจะมี 10 ลูก ถือเป็นเกรดเอ แต่ถ้าต่ำกว่า 10 ลูกเป็นเกรดรอง และถ้าหนึ่งเครือต่ำกว่า 5 หวีแม่ค้าจะนับ 3 เครือเป็น 2 เครือ ช่วงที่เก็บผลผลิตจะเก็บผลผลิตทุกวัน ๆ ละ 2-3 คันรถ คันรถหนึ่งประมาณ 130-150 เครือ กล้วยที่สวนส่งขายหลายตลาดทั้งตลาดไทและห้างสรรพสินค้าโดยผ่านบริษัทซึ่งจะนำไปส่ง

คาร์ฟู บิ๊กซี โลตัส โดยกล้วยที่ส่งห้างสรรพสินค้านี้จะส่งอาทิตย์ละ 3 ครั้ง ๆ ละ 200 ตะกร้า ๆ ละ 4 หวี ราคากล้วยที่ส่งตลาดนี้จะอยู่ประมาณ 14-15 บาทต่อกิโลกรัม

นอกจากนี้ยังส่งกล้วยให้กับบริษัทการบินไทยอีกด้วย เป็นกล้วยคุณภาพที่สวยไม่มีที่ติ โดยจะส่งอาทิตย์ละ 4 วัน ครั้งละ 50-60 ตะกร้า ๆ ละ 4 หวี โดยคัด 3 เกรด ใหญ่ กลาง เล็ก กล้วยขนาดใหญ่ 3 กิโลกรัม ขนาดกลาง 2.5 กิโลกรัม ส่วนขนาดเล็กน้ำหนักจะต่ำลงมา ราคากล้วยที่ส่งการบินไทยจะได้ราคาสูง 38 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับกล้วยที่ผิวไม่สวยหรือตกเกรดนั้น ก็จะนำไปขายให้กับโรงงานทำเค้กกล้วยหอม ราคากล้วยที่จำหน่ายได้ส่วนใหญ่เฉลี่ยละ 180-200 บาท แต่ในช่วงที่ผลไม่ในฤดูออกมามาก ผู้บริโภคนิยมผลไม่ในฤดูกาลกันก่อน ราคากล้วยจะลงมาอยู่ที่ 150 บาท ถ้าเป็นช่วงช่วงเทศกาลตรุษจีน สารทจีน ซึ่งเป็นช่วงที่จะต้องใช้กล้วยเป็นจำนวนมากและราคาดี ราคากล้วยจะสูงถึง 230-250 บาท

กล้วยหอมนั้นเป็นผลไม้ที่ทำรายได้ดี แต่มีปัญหาอยู่ในเรื่องของลมพัดแรง ทำให้ต้นล้มหรือคอกหักลงมาได้ นั่นเท่ากับว่าเงินที่ลงทุนไปสูญเปล่า สนใจติดต่อสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ คุณเกษม หลินวรรตน์ 20/1 หมู่ที่ 5 ตำบลคลองเจ็ด อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โทร. 081-919-4759

แนวทางการผลิตกล้วยหอมทองที่บ้านน้ำฉา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

กล้วยหอมทองเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของเกษตรกรบ้านน้ำฉา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีการปลูกกันอย่างแพร่หลายและมีการจำหน่ายให้กับต่างประเทศโดยส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น ซึ่งกล้วยหอมทองของที่นี่จะเป็นที่ต้องการของตลาดเป็นอย่างมากเนื่องจากมีรสชาติดีและมีผลที่สวยงาม ซึ่งการปลูกกล้วยหอมทองมีวิธีการปลูกและดูแลรักษา ดังนี้

การเตรียมหน่อกล้วยหอมทองสำหรับปลูกให้มีอัตราอดสูง

การคัดเลือกหน่อพันธุ์ปลูก : เป็นสิ่งสำคัญต่อผลผลิตที่จะได้รับในอนาคต หน่อพันธุ์ที่อ่อนหรือแก่จนเกินไปจะทำให้กล้วยตกเครือไม่พร้อมกัน การเลือกหน่อพันธุ์ปลูกควรเป็นหน่อใบแคบหรือหน่อดาบ เป็นหน่ออ่อนที่มีใบอยู่ประมาณ 3 - 4 ใบ สังเกตได้จากใบที่เรียวยาวเล็ก หน่อลักษณะนี้มักจะเกิดอยู่กับโคนต้นเดิมและมีขนาดอวบสมบูรณ์ เหมาะสำหรับที่จะเลือกไปเป็นหน่อพันธุ์ปลูกอย่างยิ่ง

วิธีการแยกหน่อกล้วย : ขุดหน่อกล้วยโดยใช้ชะแลงเหล็ก ตัดหน่อให้แยกออกจากกอเดิมก่อน แล้วใช้จอบขุดให้รอบเพื่อหารากขาด จากนั้นให้ใช้ชะแลงจัดหน่อกล้วยขึ้นมา วิธีนี้จะทำให้หน่อกล้วยที่ได้ไม่ช้ำและหลุดออกง่ายเมื่อขุดหน่อได้แล้วให้ใช้มีดคม ๆ ปาดรากกล้วยที่ยาวออกให้เหลือรากติดเหง้ากล้วยประมาณ 1 นิ้วเป็นพอ

ระยะปลูก

ใช้ระยะปลูก 3 x 3 เมตร จะปลูกกล้วยได้ 177 ต้นในพื้นที่ 1 ไร่

การเตรียมดินปลูก

ดินที่จะปลูกกล้วยหอมทองจะร่วนซุย ควรไถด้วยผานเจ็ด 2 ครั้งหรือจะใช้รถไถเดินตามไถครั้งแรก แล้วตากหน้าดินไว้ 7-10 วัน เพื่อกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชที่ตกค้างอยู่ในดิน หากมีวัชพืชงอกขึ้นมาหลังจากนั้นให้ไถกลบอีกครั้งเพื่อเป็นการกำจัดวัชพืชให้ลดน้อยลง ดินตรงไหนที่เป็นแอ่งควรปรับดินให้มีความลาดเทเพื่อป้องกันมิให้น้ำท่วมขังในช่วงหน้าฝน

ฤดูกาลปลูกที่เหมาะสม

ปกติกล้วยหอมทองจะปลูกได้ตลอดปีถ้ามีน้ำ แต่ส่วนใหญ่จะนิยมปลูกกันมากในช่วงต้นเดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน

วิธีปลูกกล้วยหอมทอง

- หลังจากวัชระยะปลูกและปักหลักเรียบร้อยแล้ว
- ขุดหลุมลึกประมาณ 50 เซนติเมตร หรือ 1 ศอก กว้างประมาณ 1 ศอก
- นำหน่อกล้วยที่ตัดรากออกลงหลุมแล้วกลบดินเหยียบดินให้แน่นเมื่อกลบดินได้ครึ่งหลุม เพื่อไม่ให้ต้นกล้วยโยกคลอนหลังจากนั้นกลบดินให้เต็มหลุมแต่ไม่ต้องกดดิน
- นำเศษพืชมาคลุมโคนเพื่อรักษาความชื้น

การดูแลรักษากล้วยหอมทองให้ได้ผลผลิตดี

การตัดใบกล้วยหลังจากปลูก : ถ้าเป็นหน่อใบแคบหลังจากปลูกแล้วไม่จำเป็นต้องตัดใบทิ้ง แต่ถ้าเป็นหน่อที่เคยปาดเฉียงมาก่อนควรจะมีการปาดเฉียงลำต้นใหม่เพื่อที่กล้วยจะได้แตกใบใหม่ที่แข็งแรงขึ้น

การกำจัดวัชพืชในแปลงกล้วย : ถ้ามีการตัดหญ้าและพรวนดินในแปลงกล้วยตลอดเวลา จะทำให้ได้กล้วยเครือใหญ่และจำนวนหวีมากขึ้น

การให้ปุ๋ยกล้วยหอมทอง : ควรให้ทั้งปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีควบคู่กันไปทั้งสองอย่าง ปริมาณจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของดินสำหรับปุ๋ยเคมี สูตรที่เหมาะสมสำหรับกล้วยหอมทอง คือ 21-0-0 ใช้ในอัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ หรือจะใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 13-13-21 ในอัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง

การให้น้ำกล้วยหอมทอง : การให้น้ำกล้วยหอมทองจะให้แค่พอชุ่มในช่วงที่ปลูกใหม่ ๆ และขณะที่กล้วยหอมตั้งตัวและกำลังติดปลีติดผลดีแล้ว ไม่จำเป็นต้องให้น้ำเป็นประจำทุกวันเหมือนพืชอื่น

การตัดแต่งหน่อและใบกล้วยหอมทอง

1. การแต่งหน่อกล้วย หากปลูกกล้วยต้นเดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายนประมาณเดือนมิถุนายน กล้วยจะแตกหน่อตามขึ้นมาประมาณ 4-7 หน่อต่อกอ เมื่อหน่อตามมีใบคลี่แล้วควรทำการปาดยอดทิ้งโดยปาดในแนวเฉียงขึ้นกะความยาวของหน่อที่จะเหลือไว้หลังจากปาดให้สูงจากพื้นดินขึ้นมาประมาณ 20 นิ้ว จากนั้นทำการปาดหน่อให้เฉียงกลับด้าน (ทิศตรงข้ามกับการปาดครั้งแรก) ทุก ๆ 15 วัน จะทำให้โคนหน่อกล้วยขยายใหญ่ขึ้น เหมาะที่จะนำไปปลูก

2. การตัดแต่งใบกล้วยขณะที่มีการแต่งหน่อ ควรทำการตัดแต่งใบกล้วยควบคู่ไปด้วยและควรตัดแต่งใบกล้วยไปจนกว่ากล้วยจะตกเครือ การตัดให้เหลือใบกล้วยไว้กับต้น 10-20 ใบต่อต้น ตัดด้วยมีดขอให้ชิดต้นกล้วย อย่านำใบกล้วยที่ยื่นยาวออกมาเพราะส่วนที่เหลือยื่นยาวไว้นั้นจะเหี่ยวแล้วรัดลำต้นทำให้ลำต้นส่วนกลางขยายได้ไม่มากเท่าที่ควร

ระยะเวลาในการให้ผลผลิตของกล้วยหอมทอง

ประมาณ 10 เดือนหลังปลูกกล้วยจะเริ่มแทงปลีออกมา การที่กล้วยจะออกปลีช้าหรือเร็วขึ้นขึ้นอยู่กับลักษณะของหน่อกล้วยว่ามีความแข็งแรงสมบูรณ์ดีหรือไม่ รวมทั้งการดูแลรักษาเมื่อกล้วยแทงปลีจนสุด และถ้ากล้วยหวีดินเต่าโผล่ (กล้วยดินเต่า หมายถึง กล้วยหวีสุดท้ายที่มีลักษณะไม่สมบูรณ์) ให้ตัดปลีทิ้งหรือจะตัดปลีหลังจากปลีโผล่มาประมาณ 10-12 วัน ถ้าไม่มีการตัดปลีกล้วยทิ้งผลกล้วยจะเจริญเติบโตไม่เต็มที่

หลังจากตัดปลีประมาณ 90-110 วัน กล้วยจะแก่พอดีสามารถสังเกตได้จากกล้วยหวีสุดท้ายจะเริ่มกลมสีที่ผลจางลงกว่าเดิม (สีเขียวอ่อน) ถ้าปล่อยให้กล้วยแก่คาต้นมากเกินไปจะพบกับปัญหาเรื่องเปลือกกล้วยที่แตกทำให้ผลผลิตเสียหาย

การตัดหน่อกล้วยสำหรับเลี้ยงไว้ในปีต่อไป

หน่อกล้วยที่สมควรจะคัดไว้เป็นหน่อที่ให้ผลผลิตในปีต่อไปควรจะคัดหน่อกล้วยที่มีลักษณะ ดังนี้

1. ควรเป็นหน่อใต้ดิน ลำต้นอวบอยู่ห่างจากโคนต้นแม่ประมาณ 10 นิ้ว
2. ควรเหลือไว้ประมาณ 2 หน่อที่อยู่ตรงข้ามกัน
3. ถ้าใช้ระยะปลูก 3 x 3 เมตร ควรคัดหน่อกล้วยอีกครั้งหนึ่งจาก 2 หน่อ ให้เหลือเพียงหน่อเดียวหรือเหลือไว้ไม่เกิน 2 หน่อ ซึ่งจะทำให้แปลงกล้วยทึบ ลำต้นจะสูงชะลูดและหักล้มได้ง่าย

แนวทางการผลิตกล้วยหอมทองของสหกรณ์การเกษตรท่ายาง จำกัด อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ความเป็นมาการดำเนินธุรกิจกล้วยหอมทองกล้วยหอมทอง

กล้วยหอมทองเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่มีศักยภาพในการส่งออกโดยเฉพาะตลาดญี่ปุ่นมีความต้องการสูง ด้วยคุณลักษณะของกล้วยหอมทองที่มีน้ำหนักแต่ละลูกเรียงกันอยู่ในหวีอย่างสวยงาม สีผิวของกล้วยเมื่อสุกจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองทอง รสชาติดี มีกลิ่นหอมน่ารับประทาน อีกทั้งผลผลิตมีความปลอดภัย ไม่มีสารเคมีตกค้างปนเปื้อน ทำให้กล้วยหอมทองของไทยได้รับความนิยมเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในตลาดญี่ปุ่นซึ่งนับวันแนวโน้มความต้องการของตลาดยิ่งเพิ่มมากขึ้น

กล้วยหอมทองที่ปลูกในประเทศไทยลักษณะทั่วไปจะมีลำต้นสูงประมาณ 3 เมตร เส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า 20 เซนติเมตร กาบลำต้นด้านในสีเขียวอ่อนมีลายเส้นสีชมพู ก้านใบมีร่องค่อนข้างกว้าง เส้นกลางใบสีเขียว ส่วนของดอกที่เป็นก้านเครือจะมีขน ปลีรูปไข่ค่อนข้างยาว ปลายแหลม ด้านบนมีสีแดงอมม่วง กล้วยเครือหนึ่งมี 4-6 หวี หวีหนึ่งมี 12-16 ผล ปลายผลมีจุดเห็นชัด เปลือกบาง เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีเหลืองทอง เนื้อสีเหลืองเข้ม กลิ่นหอม รสหวานน่ารับประทาน

การเตรียมดิน : การปลูกกล้วยหอมทอง เกษตรกรต้องเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม น้ำไม่ท่วม ดินร่วนซุย ระบายน้ำได้ดี หากดินตรงไหนเป็นแอ่งควรปรับดินให้มีความลาดเทเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน ถ้าจะให้ดินมีแร่ธาตุ มีอินทรีย์วัตถุสูง ควรเพิ่มธาตุอาหารในดินควรปลูกพอเทืองแล้วไถกลบ ถ้าเป็นดินเหนียวควรทำการยกร่อง และปลูกบนสันร่อง ทั้ง 2 ข้าง ขุดหลุมขนาดกว้าง 50 เซนติเมตร ลึก 50 เซนติเมตร นำดินที่ขุดกองตากไว้ 5-7 วัน เพื่อกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชที่ตกค้างในดิน หลังจากนั้นคลุกเคล้าปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักกับดินชั้นบน

การปลูก : นำหน่อที่เตรียมไว้วางกลางหลุม กลบดิน รดน้ำ กดดินให้แน่น ระหว่างต้นระหว่างแถวแต่ละหลุมห่างกัน 2 เมตร เพื่อสะดวกในการพรวนดิน ใส่ปุ๋ย ตัดใบ หมุนเวียนอากาศได้ดี เมื่อต้นกล้วยมีอายุ 20-30 วัน ทำการปาดหน่อเพื่อให้ต้นและแตกใบเสมอกัน ต้นกล้วยอายุได้ 4-6 เดือน จะเริ่มมีการแตกหน่อ หน่อที่เกิดมาเรียกว่า “หน่อตาม” ควรเอาหน่อออกเพื่อไม่ให้หน่อแย่งอาหารจากต้นแม่ เก็บหน่อไว้ประมาณ 1-2 หน่อ เพื่อพวยงต้นแม่เมื่อมีลมแรงและเก็บเกี่ยวผลผลิตในปี

การให้น้ำ : ในพื้นที่ปลูกขนาดใหญ่ จะใช้วิธีสูบน้ำจากบ่อบาดาล หรือบ่อกักเก็บที่อยู่ใกล้สวน สูบน้ำขึ้นมารดต้นกล้วยการให้น้ำแค่พุ่มขึ้น ในช่วงที่ปลูกใหม่ ๆ และขณะที่กล้วยตั้งตัวและกำลังติดปลีติดผลดีแล้ว ไม่จำเป็นต้องให้น้ำทุกวันเหมือนพืชชนิดอื่น

การให้ปุ๋ย : กล้วยเป็นพืชที่ต้องการธาตุอาหารมาก การติดผลจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอาหารและน้ำที่ได้รับ ควรใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักตั้งแต่เริ่มปลูก การปลูกกล้วยหอมเพื่อส่งออกจะต้องเป็นการผลิตที่ไม่ใส่ปุ๋ยเคมีและไม่ฉีดพ่นสารเคมีโดยเด็ดขาด จะทำให้กล้วยหอมที่ได้ปราศจากสารพิษปนเปื้อน

การแต่งหน่อกล้วย : การตัดแต่งใบกล้วยขณะที่มีการแต่งหน่อ ควรทำการตัดแต่งใบกล้วยควบคู่ไปด้วยจนกว่ากล้วยตกเครือ ตัดใบกล้วยไว้กับต้น 10-12 ใบต่อต้น ตัดด้วยมีดขอให้ชิดต้น อย่าให้เหลือก้านกล้วยยื่นยาวออกมาเมื่อเหี่ยวจะทำให้รัดลำต้น ทำให้ลำต้นส่วนกลางขยายได้ไม่มากเท่าที่ควร การปล่อยให้ใบกล้วยมีมากเกินไป จะทำให้ปกคลุมดิน คลุมโคนต้น ทำให้แดดส่องไม่ถึงถึงพื้นที่ ทำให้ดินมีความชื้นมากเกินไป

การค้ำลำต้นกล้วย : กล้วยหอมทองมักประสบปัญหาเรื่องหักล้มง่าย เครือใหญ่หนัก และค่ออ่อนเมื่อขาดน้ำหรือลมพัดก็หักโค่นเสียหายจึงต้องใช้ไม้ค้ำยันหรือตามกล้วยทุกต้นที่ออกปลีแล้ว และตรวจดูการค้ำยันให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรง

การติดปลี : ประมาณ 10 เดือน หลังจากปลูกกล้วยจะเริ่มแทงปลีออกมา เมื่อกล้วยแทงปลีจนสุดให้ตัดปลีทิ้ง หากไม่ตัดปลีกล้วยทิ้งจะทำให้ผลกล้วยเติบโตไม่เต็มที่

การห่อถุง : การปลูกกล้วยหอมเพื่อส่งออก หลังจากตัดปลีแล้ว ควรทำการคลุมถุง ถุงที่ใช้ควรเป็นถุงพลาสติกที่ฟ้าขนาดใหญ่และยาวกว่าเครือกล้วย เปิดปากถุงให้มีอากาศถ่ายเทได้ดี

ระยะเวลาการเก็บเกี่ยว : ประมาณ 90-110 วัน กล้วยจะแก่พอดีและทำการเก็บเกี่ยว สามารถสังเกตได้จากกล้วยหิวสุกท้ายเริ่มกลม สีผลจางลงกว่าเดิม ถ้าปล่อยให้แก่ค้ำต้นมากเกินไปจะทำให้เปลือกกล้วยแตก ผลเสียหาย ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรท่ามาย จำกัด จังหวัดเพชรบุรี รับซื้อผลผลิตจากสมาชิกจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ การผลิตกล้วยหอมทองเพื่อส่งออกของสหกรณ์การเกษตรท่ามาย จำกัด จะผลิตตามที่ได้ตกลงกันในสัญญาซื้อขายกับสหกรณ์ผู้บริโภคประเทศญี่ปุ่น ทั้งสองฝ่ายจะปฏิบัติตามสัญญาอย่างเคร่งครัด เข้มงวดในทุกกระบวนการผลิต ตั้งแต่การคัดเลือกสมาชิกเข้าร่วมโครงการ พื้นที่การปลูกกล้วยหอม การคมนาคมสะดวกต่อการเก็บผลผลิต ประการสำคัญสมาชิกต้องจำหน่ายให้สหกรณ์เท่านั้น สมาชิกต้องได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมทองปลอดสารพิษโดยไม่ใช้การใช้สารเคมี ใช้เฉพาะปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก วิธีการปลูก การดูแลรักษา ต้องพิถีพิถันมากกว่าการปลูกกล้วยหอมทองตามปกติ โดยได้รับความร่วมมือจากกรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมส่งเสริมการเกษตร

การวางแผนการผลิต : สหกรณ์ผู้บริโภคประเทศญี่ปุ่นมีความต้องการกล้วยหอมทองปีละประมาณ 400 ตัน สหกรณ์จึงต้องวางแผนการผลิตปลูกในแต่ละเดือนให้สอดคล้องกับต้องการ โดยกระจายการปลูกไปยังพื้นที่ของสมาชิกอย่างทั่วถึง ลดความเสี่ยงจากการผลิตของสมาชิก เพื่อให้สามารถส่งกล้วยหอมออกไปยังประเทศญี่ปุ่นได้ตามความต้องการของลูกค้า

วิธีการเก็บเกี่ยวกล้วยหอมทอง : จะเก็บเกี่ยวกล้วยหอมที่มีความแก่ประมาณ 70% โดยสหกรณ์ จะขนส่งจากสวนของสมาชิกจนถึงสหกรณ์

เมื่อถึงสหกรณ์จะแบ่งเครือกล้วยออกเป็นหวี คัดกล้วยที่ได้ตามขนาดและมีความสมบูรณ์ หลังจากนั้นจะตัดเกสร ล้างทำความสะอาดผลกล้วย ตัดครึ่งหวีกล้วย ตัดแต่งผลที่เสียหาย แช่น้ำ 5 นาทีล้าง ยางกล้วย เป่าลมตามช่องเพื่อกำจัดแมลงและทำให้กล้วยแห้ง

ซึ่งนำหนักก่อนการบรรจุ ติดสติ๊กเกอร์หมายเลขทุกกล่องเพื่อให้รู้ว่ากล้วยหอมทองเป็นของสมาชิก รายใด น้ำหนักของกล้วยต้องให้ผลมีน้ำหนักไม่น้อยกว่า 110 กรัม ประมาณ 7 ผล การบรรจุกล้วย ต้องไม่เกิน 2 เซนติเมตรจากขอบกล่อง กล่องละ 13.00 - 13.60 กิโลกรัม ห่อด้วยพลาสติก ดูดอากาศออกมัดปากถุงให้แน่น จากนั้นขนย้ายเข้าห้องเย็นเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 13 องศาเซลเซียส การเรียงกล่องแต่ชั้นต้องไม่เกิน 10 กล่อง เพราะต้องมีช่องว่างระบายอากาศ ปิดม่านตลอด รอการขนส่งไปยังประเทศญี่ปุ่นต่อไป

การผลิตกล้วยหอมทองจำหน่ายภายในประเทศ นอกจากการส่งกล้วยหอมทองไปจำหน่ายต่างประเทศแล้ว สหกรณ์การเกษตรกรทำยาง จำกัด ยังจำหน่ายกล้วยหอมทองให้กับห้างเทสโก้โลตัส, ท็อป, จัสโก้, เลมอน วิลล่า, พูจี กล้วยที่จำหน่ายภายในประเทศจะมีความแก่มากกว่ากล้วยที่ส่งไปยังประเทศญี่ปุ่น

ขั้นตอนการผลิตเหมือนกับการส่งกล้วยหอมทองไปต่างประเทศ เมื่อขนส่งกล้วยถึงสหกรณ์จะทำการคัดแยกหวี ล้างกล้วยให้สะอาด เป่ากล้วยให้แห้งด้วยแรงลมที่มีแรงอัดสูง การตรวจสอบคุณภาพ จะมีการเช็คโรคแมลงอย่างละเอียด เพื่อมิให้สิ่งแปลกปลอมที่หลงเหลือติดไปกับผลกล้วย ตัดแบ่งหวีกล้วย ซึ่งน้ำหนัก บรรจุถุงพลาสติกถุงละประมาณ 5.5 กิโลกรัม เมื่อบรรจุลงกล่องนำไปป่มด้วยแก๊สเอทิลีน 20 ชั่วโมง แล้วนำออกมาพักไว้ ก่อนเก็บรักษาในห้องเย็น รอการขนส่งลูกค้าโดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี

เอกสารอ้างอิง

จุมพล นพมาศ. 2555. การปลูกกล้วยหอมทองคุณภาพ. สืบค้นจาก <http://www.rakbankerd.com/agriculture/page.php?id=4989&s=tblplant>.

วันที่ 8 เมษายน 2558

รักษ์เกษตร. 2558. เยือนแหล่งปลูกกล้วยหอมทองแหล่งใหญ่ นับ 1,000 ไร่. สืบค้นจาก <http://www.vigotech.co.th/index.php?lay=show&ac=article&Id=539810567&Ntype=8>.

วันที่ 8 เมษายน 2558

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. 2558. การปลูกและการดูแลกล้วย. สืบค้นจาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=30&chap=6&page=t30-6-infodetail06.html>.

วันที่ 8 เมษายน 2558

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี. 2558. การปลูกกล้วยหอมทอง. สืบค้นจาก <http://webhost.cpd.go.th/petchburi/download/km/การปลูกกล้วยหอมทอง.pdf>.

วันที่ 8 เมษายน 2558